

දෙවැනි සංභායනාව ඓතිහාසික සත්‍යයක් ද?

සුජය දොඩම්කුඹුරේ ධම්මදස්සි හිමි

දෙවැනි සංභායනාව පිළිබඳ අප දැනුවත් කරලත් මූලාශ්‍රය සාධකයන් පිටකාගත, අට්ඨකථාගත, ප්‍රකරණාගත වශයෙන් ද පෙර අපරදෙදිග වශයෙන් ද විවිධ වේ. මේ අතුරින් වඩාත් ප්‍රාමාණික වූත්, විශ්වසනීය වූත් මූලාශ්‍රය වන්නේ චිත්ත පිටකාගත සංගීති වාර්තාව යි. (එනම් චූල්ලවග්ගපාළි සත්තසතිකක්ඛන්ධකය යි.) එනමුදු ද්විතීය සංගීතිය සම්බන්ධයෙන් බොහෝ විට අප ලබන දැනුම වූ කලි මෙම පෞරාණික වාර්තාව ආශ්‍රයෙන් ම ලබන්නක් නො ව පශ්චාත් කාලීන අට්ඨකථා, ප්‍රකරණ ග්‍රන්ථ හා වෙනත් ද්විතීයික මූලාශ්‍රය සාධකවලින් ලැබෙන තොරතුරුවල දළ සංවිතයක්, එබැවින් දෙවැනි සංගීතිය පිළිබඳ අදහසෙහි යථා තත්ත්වය අවබෝධ කර ගැනීම අතිශය අපහසු කාර්යව්‍යයක් ව පවතී. මෙහි දී අපගේ අවධානය යොමු වන්නේ මෙහි චූල්ලවග්ගපාළියේ සත්තසතිකක්ඛන්ධකයෙන් නිරූපණය වන "දෙවැනි සංගීතියෙහි" තත්ත්වය කෙරෙහි ය.

පළමු හා දෙවැනි සංභායනාවල ඓතිහාසිකත්වය ප්‍රාමාණික මූලාශ්‍රයවලින් තහවුරු වන බව මහාවාර්ය වයි. කරුණාදාස පෙන්වා දෙයි,¹ ආචාර්ය හර්මන් මිල්ඩන්බර්ග් පළමු සංගීතිය මෙන් නො ව දෙවැනි සංගීතිය ඓතිහාසික වශයෙන් තරම වූවක් ලෙස දැනී. මහාවංශයෙහි සිටුවැනි පටිවචේදය ද්විතීය සංභායනාව පිළිබඳ විස්තර සපයයි.² එය චූල්ලවග්ග වාර්තාව අනුගමනය කරමින් සැකසී ඇති අතර චූල්ලවග්ගය පරිශීලනය නො කොට මහාවංශය මගින් පමණක් මේ සම්බන්ධයෙන් පූර්ණ අවබෝධයක් ලැබිය නො හැක. මෙහි ඇතැම් තැන් අතිශයින් දුරවබෝධ වන්නේ මහාවංශකරු චූල්ලවග්ග වාර්තාව සිත තබා ගෙන කෘතිය රචනා කළත් ඒ සියල්ල මුහු අතින් පද්‍යයට නො නැගීම නිසා ය. එහෙයින් මහාවංශය

¹ සුජය දොඩම්කුඹුරේ ධම්මදස්සි හිමි

² සංස්. සුජය දොඩම්කුඹුරේ ධම්මදස්සි හිමි, අර්ථ, එම්. එම්. රාජසංක අපරාධ දහනායක, කොළඹ 03, 1997

සංස්කෘතිය විභාගය, 5 කලාපය, 2008, මානව ශාස්ත්‍ර විධය, නැලඹිය විශ්වවිද්‍යාලය.